

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI DLA ZESPOŁU SZKÓŁ FILOMATA w Gliwicach GIMNAZJUM oraz LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

PODSTAWY PRAWNE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.01, 2002 r. o pomocy psychologiczno – pedagogicznej (Dz.U. z 2002 nr 10, poz.96) §2, ust.1 pkt1 i 2;
2. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19. 08. 1994 r. (Dz.U. z 1994 nr 111, poz.535) rozdz.1, art.1.1, art. 2, art.4.2.
3. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26.10.1982 r. (Dz.U. z 1982 nr 35, poz.230) rozdz.1, art. 2.1, art. 4.1, art. 5.
4. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24.04.1997 r. (Dz.U. z 2005 nr 179, poz.485) rozdz. 1, art. 1.2, art.3.2, rozdz.2, art. 7.1, art.7.2, art. 8.1, art. 9.4.
5. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 09.11.1995 r. (DZ.U. z 1996 nr 10, poz.55) rozdz,1, art.3.
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2012 poz. 124 oraz z 2015 poz. 28 i 875).

SPIS TREŚCI:

1. ROZDZIAŁ I Profilaktyka w szkole – wprowadzenie.	3
2. ROZDZIAŁ II Cele szkolnego programu profilaktycznego.	3
3. ROZDZIAŁ III Działania w ramach szkolnego programu profilaktycznego	4
4. ROZDZIAŁ IV Zamierzone efekty działań	6
5. ROZDZIAŁ V Sposoby oceny skuteczności programu profilaktycznego	6

Załączniki do niniejszego programu stanowią:

**ZAŁĄCZNIK 1 – PLAN DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W ZESPOLE SZKÓŁ
FILOMATA NA BIEŻĄCY ROK SZKOLNY**

ROZDZIAŁ I

PROFILAKTYKA W SZKOLE – WPROWADZENIE

1. Szkolny Program Profilaktyczny adresowany do uczniów, nauczycieli i rodziców jest zgodny ze Statutem Szkoły i Programem Wychowawczym Szkoły.
2. Program jest otwarty i może ulegać modyfikacji, wiąże się z problematyką poszczególnych przedmiotów, godzin wychowawczych i umożliwia wykorzystanie innych programów profilaktycznych, realizowanych przez osoby kompetentne i właściwie przeszkolone.
3. Szkoła opracowuje plan działań profilaktycznych na dany rok szkolny, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu.
4. Zadaniem szkolnej profilaktyki jest chronienie młodzieży przed zagrożeniami poprzez działania wychowawczo – profilaktyczne, a także reagowanie w sytuacjach rozpoznawania pierwszych prób podejmowania ryzykownych zachowań.
5. Do najczęstszych zachowań ryzykownych podejmowanych przez młodzież zaliczamy:
 - palenie tytoniu,
 - używanie alkoholu,
 - zażywanie środków psychoaktywnych (szczególnie leków, dopalaczy i narkotyków),
 - wczesną aktywność seksualną,
 - zaburzenia odżywiania,
 - zaburzenia nastroju.

Przyczynami tych zjawisk mogą być:

- niskie poczucie własnej wartości,
- brak umiejętności radzenia sobie z frustracją i stresem,
- brak umiejętności przyjęcia postawy asertywnej w sytuacji nacisku ze strony rówieśników,
- poczucie utraty kontroli nad własnym życiem,
- brak autorytetów,
- frustracje spowodowane niezaspokajaniem potrzeb dziecka w rodzinie,
- rozpadanie się więzi rodzinnych,
- odrzucenie w grupie rówieśniczej,
- złe wzorce wychowawcze,
- niepowodzenia szkolne,
- gry komputerowe i filmy pełne przemocy.

ROZDZIAŁ II

CELE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO

Cele:

1. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne decyzje, ukształtowanie poglądów i przekonań, równowagi i harmonii psychicznej.
2. Kształtowanie stabilnego systemu wartości oraz poczucia sensu istnienia.
3. Wyposażenie uczniów w niezbędną wiedzę i umiejętności pozwalające na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych.
4. Rozwijanie umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz wypełniania ról społecznych.
5. Zapobieganie i zmniejszanie szkód występujących w życiu młodych ludzi w związku z sięganiem przez nich po substancje uzależniające.
6. Ochrona młodego człowieka przed zagrożeniami.
7. Reagowanie na próby podejmowania zachowań ryzykownych poprzez odwołanie się do specjalistycznej pomocy.

Szkolny program profilaktyki w Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym FILOMATA – rok szkolny 2016/2017

8. Podniesienie poziomu świadomości uczniów na temat szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, palenia papierosów i stosowania środków psychoaktywnych.
9. Ograniczenie i eliminowanie zachowań problemowych występujących wśród młodzieży, takich jak: wagary, agresja, przemoc i cyberprzemoc, wyłudzenia, wykroczenia przeciw prawu, przedwczesna inicjacja seksualna.
10. Podnoszenie wiedzy i umiejętności rodziców i nauczycieli z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.
11. Stworzenie warunków bezpiecznego funkcjonowania ucznia w szkole.
12. Monitorowanie skuteczności podjętych działań.

ROZDZIAŁ III

DZIAŁANIA W RAMACH SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO

1. Działania wychowawcze:

- a) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;
- b) kształtowanie w uczniach aktywnej, otwartej, prospołecznej postawy oraz umiejętności psychospołecznych kształtujących więzi interpersonalne między uczniami;
- c) współpraca z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- d) wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną;
- e) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczeń-uczeń, uczeń-nauczyciel, nauczyciel-rodzic, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami;
- f) doskonalenie umiejętności nauczycieli w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami i ich rodzicami/opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów;
- g) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli oraz rodziców/opiekunów;
- h) rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej oraz zaangażowania w działalność organizacji pozarządowych;
- i) wspieranie edukacji rówieśniczej mającej na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych uczniów.

2. Działania edukacyjne:

- a) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów;
- b) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- c) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- d) organizowanie przedsięwzięć antydyskryminacyjnych, wychowawczych i integrujących ze środowiskiem lokalnym;
- e) poszerzenie wiedzy rodziców/opiekunów i nauczycieli na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, psychoaktywnych, zastępczych, a także suplementów diety i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;
- f) doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego oraz podejmowanie szkolnej interwencji profilaktycznej.

3. Działania informacyjne:

- a) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom i rodzicom/opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem narkomanii;
 - b) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców/opiekunów w przypadku używania substancji odurzających, psychoaktywnych;
 - c) przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom/opiekunom i nauczycielom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
 - d) informowanie uczniów i ich rodziców/opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania oraz o metodach współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią;
 - e) uwzględnienie w tematyce lekcji wychowawczych problemów wynikających z diagnozy sytuacji szkolnej oraz organizowanie systematycznych i profilaktycznych zajęć edukacyjnych w ramach lekcji wychowawczych, wykładów ogólnoszkolnych, pogadanek;
 - f) realizacja materiału dydaktycznego z zakresu zdrowia psychicznego i fizycznego w oparciu o podstawy programowe – ścieżki międzyprzedmiotowe;
 - g) systematyczne wyposażanie biblioteki szkolnej w fachowe materiały i publikacje dotyczące profilaktyki.
4. Działania profilaktyczne:
- a) realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców/opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych;
 - b) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej;
 - c) wzmacnianie postawy uczniów w zakresie przestrzegania zasad i norm ustanowionych w szkole, a także norm przeciwnych podejmowaniu zachowań ryzykownych;
 - d) wzmacnianie więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną;
 - e) wdrażanie mediacji rówieśniczych;
 - f) przeprowadzenie spotkań ze specjalistami: psychologiem, kuratorem, policjantem, mediatorem, itp.
 - g) przeprowadzanie spotkań o charakterze profilaktycznym z pedagogiem i psychologiem szkolnym;
 - h) ewaluacja programu profilaktycznego oraz przekazanie informacji o wynikach ewaluacji programu społeczności szkolnej;
 - i) przeciwdziałanie cyberprzemocy.
5. Działania integracyjne:
- a) organizacja zajęć pozalekcyjnych (różnorodna atrakcyjna oferta zajęć pozalekcyjnych, aktywne formy spędzania wolnego czasu, zajęcia sportowe);
 - b) działania cykliczne – udział w wyjazdach integracyjnych, wycieczkach, festynach, zawodach, różnych imprezach okolicznościowych;
 - c) organizowanie w szkole imprez tematycznych (happeningi, konkursy, przedstawienia);
 - d) organizacja współpracy z instytucjami prowadzącymi różnego rodzaju zajęcia o charakterze profilaktycznym (jednostki samorządu terytorialnego, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki doskonalenia nauczycieli, stacje

- epidemiologiczno-sanitarne, Policja, organizacje pozarządowe, podmioty realizujące świadczenia zdrowotne, z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień);
- e) współdziałal szkoły w organizowaniu imprez profilaktycznych na terenie gminy, powiatu, zaprzyjaźnionych szkół itp.;
 - f) włączenie przedstawicieli samorządu uczniowskiego do konkretnych działań profilaktycznych z możliwością zgłaszania własnych pomysłów i inicjatyw.
6. Działania wobec uczniów z niepełnosprawnością:
- a) realizacja zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym przygotowanie Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego, który określa zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych;
 - b) zapewnienie warunków do nauki odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dzieci lub uczniów;
 - c) zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psycho-fizyczne dzieci lub uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne;
 - d) integracja dzieci lub uczniów ze środowiskiem rówieśniczym, w tym z dziećmi lub uczniami pełnosprawnymi;
 - e) przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym.

ROZDZIAŁ IV

ZAMIERZONE EFEKTY DZIAŁAŃ

1. Program profilaktyczny ukierunkowany jest na wszechstronny rozwój ucznia poprzez:
 - a) kształtowanie właściwej postawy ucznia;
 - b) wspomaganie ucznia w jego rozwoju;
 - c) budowaniu świadomości zdrowego stylu życia;
 - d) poznawanie i przestrzeganie norm społecznych;
 - e) budowanie postaw życzliwości i szacunku;
 - f) przeciwdziałanie agresji i przemocy;
 - g) przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym;
 - h) przestrzeganie zasad bezpieczeństwa w szkole i poza nią.
2. W wyniku realizacji programu profilaktycznego uczeń:
 - a) uświadamia sobie zagrożenia i potrafi im się przeciwstawić;
 - b) identyfikuje się ze środowiskiem szkolnym i dostrzega korzyści płynące z prowadzenia zdrowego stylu życia.

ROZDZIAŁ V

OCENA SKUTECZNOŚCI PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO

Skuteczność programu profilaktycznego oceniana jest poprzez:

- a) obserwację i monitorowanie zachowań uczniów zgodnie z opracowanymi narzędziami,
- b) rozmowy z uczniami, rodzicami, pracownikami szkoły;
- c) analizę dokumentów (plan pracy pedagogicznej, dzienniki);
- d) przeprowadzenie ewaluacji programu; zgodnie z opracowanymi narzędziami,
- e) przekazanie informacji o wynikach ewaluacji programu społeczności szkolnej.

ZAŁĄCZNIK nr 1

PLAN DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W ROKU SZKOLNYM 2016/2017

1. Zajęcia z nauczycielem biologii o zdrowiu - najważniejszej wartości człowieka.
2. Zajęcia z nauczycielem informatyki na temat bezpieczeństwa w sieci.
3. Zajęcia z nauczycielami WOS, geografii i j. obcych na temat tolerancji dla odmiennych kultur i narodowości.
4. Promocja aktywnego stylu życia oraz promowanie idei "fairplay".
5. Zajęcia z nauczycielem religii o umiejętności wyboru - dobro i zło jako pojęć względnych.
6. Prowadzenie zajęć z wychowania do życia w rodzinie przez pedagoga szkolnego.
7. Zajęcia tematyczne z pedagogiem szkolnym np. integracja, uzależnienia, cyberprzemoc, poradnictwo zawodowe.
8. Trening umiejętności społecznych - zajęcia w klasach z psychologiem szkolnym.
9. Budowanie pozytywnych relacji w klasie.
10. Spotkania i konsultacje tematyczne dla rodziców z pedagogiem i psychologiem szkolnym.
11. Funkcjonowanie Szkolnego Klubu Wolontariatu.
12. Funkcjonowanie Klubu Amnesty International.
13. Współpraca między placówkami zespołu szkół FILOMATA (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum).
14. Doskonalenie kompetencji grona pedagogicznego w ramach WDN, konferencji i szkoleń.
15. Współpraca z rodzicami w trakcie spotkań, zebrań, konsultacji.